

POLSKI RZĄD WPROWADZA SYSTEM KAUCJI DLA BUTELEK PLASTIKOWYCH

Na zlecenie resortu środowiska powstała „Analiza możliwości wprowadzenia systemu kaucyjnego dla opakowań”. Jej wyniki podsumował wiceminister środowiska Sławomir Mazurek. Trwają także prace analityczne zmierzające do wdrożenia do polskiego prawa tzw. pakietu odpadowego (waste package).

System kaucyjny w Europie

Ekspertyza potwierdziła, że system kaucyjny funkcjonuje, w różnej formie, tylko w 10 państwach europejskich: Chorwacja, Dania, Estonia, Finlandia, Holandia, Islandia, Litwa, Niemcy, Norwegia i Szwecja. Najczęściej są nim objęte opakowania z tworzyw sztucznych (głównie PET), metali (puszki aluminiowe) i szkła (butelki szklane).

Z analizy wynika, że w niektórych z państw funkcjonuje prywatny podmiot, który obsługuje system kaucyjny (np. zrzeszenie producentów napojów). Przychody w tych systemach pochodzą z opłaty administracyjnej (płacą wprowadzający produkty w opakowaniach) lub z niezwróconej kaucji (trafia ona do operatora systemu zamiast do pobierającej jednostki handlowej). Z kolei w Finlandii system ten oparty jest na opłacie członkowskiej (system jest nieobowiązkowy i funkcjonuje opłata członkowska). W Szwecji natomiast właścicielem odpadów jest operator systemu, który czerpie dodatkowy dochód związany ze sprzedażą surowca.

W ramach prac nad wdrażaniem do polskiego prawa tzw. pakietu odpadowego (waste package) w szczególności w zakresie rozszerzonej odpowiedzialności producenta, analizie będzie poddane wprowadzenie dodatkowych rozwiązań zwiększających poziom zbierania odpadów opakowaniowych, w szczególności pochodzących z gospodarstw domowych (innych niż system kaucyjny oparty o automaty).

Wiceminister Mazurek zaznaczył również, że obecnie rynek zagospodarowania wszystkich odpadów opakowaniowych w Polsce, oparty w dużym stopniu na systemie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, wycenia się rocznie na ok. 70 mln zł (koszty zbierania, transportu, odzysku i recyklingu).

„Wprowadzenie systemu kaucyjnego, który w zależności od wariantu, będzie kosztował w perspektywie 5 lat 19-24 mld zł, obejmie wyłącznie koszty zbierania i transportu tylko części opakowań i odpadów opakowaniowych” – dodał wiceminister środowiska.

Przypomniał też, że Polska w 2016 r. osiągnęła wymagane poziomy recyklingu: 73,1 proc. dla papieru (wymagane: 61 proc.), 47,4 proc. dla tworzyw sztucznych (wymagane: 23,5 proc.) i 53,3 proc dla aluminium (wymagane: 51 proc.).

Scenariusze wprowadzenia systemu kaucyjnego w Polsce

System oparty o automatyczną zbiórkę

Pierwszy ze scenariuszy zakłada funkcjonowanie systemu opartego w całości o automatyczną zbiórkę za pomocą specjalnych urządzeń rozmieszczonych w punktach handlu detalicznego. Koszt pięcioletniego funkcjonowania takiego systemu wyniósłby ok. 24 mld zł. Na tę kwotę w dużej mierze składa się cena urządzenia: 75 000 zł za automat mały 120 000 zł za automat średni i 160 000 zł za automat duży. Łącznie należałoby zakupić ok. 118 000 takich urządzeń.

System mieszany

Drugi z przedstawionych scenariuszy zakłada system mieszany, czyli połączenie zbiórki w automatach w większych jednostkach handlu detalicznego z możliwością zwrotu opakowania w mniejszych jednostkach. Pięcioletni koszt funkcjonowania takiego systemu to ok. 19 mld zł.

„Systemy kaucyjne mogą być skutecznym sposobem w pozyskiwania surowców, jednak rozważając korzyści z ich wprowadzenia, pod uwagę należy brać także koszty ich funkcjonowania” – podkreślił wiceminister Sławomir Mazurek.

„Analiza możliwości wprowadzenia systemu kaucyjnego dla opakowań pokazała, że planowane wysokie koszty jego wprowadzenia nie równoważą potencjalnych korzyści dla systemu gospodarki odpadami” – dodał.

Obowiązujące przepisy dot. opakowań

Obecnie obowiązujące przepisy umożliwiają przedsiębiorcom dobrowolne stosowanie instrumentów wspomagających pozyskiwanie opakowań i odpadów opakowaniowych. Tak się też dzieje w przypadku niektórych napojów. Ich producenci ustalają i pobierają kaucję za opakowania od jednostek handlowych, która jest pobierana przez te jednostki od ostatecznego nabywcy. Zasady pobierania kaucji ustalają więc między sobą wprowadzający produkty w opakowaniach oraz sprzedawcy tych produktów.

Przedsiębiorcy wprowadzający produkty w opakowaniach mogą zawierać porozumienia z Ministrem Środowiska w zakresie utworzenia i utrzymania systemu zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych, w którym już teraz może zostać zastosowany mechanizm kaucji. Porozumienia takie mogą być zawierane również w przypadku produktów w opakowaniach jednostkowych jednorazowego użytku w zakresie utworzenia i utrzymania systemu zbierania tego typu odpadów (np. butelek PET, szklanych).

Ustawa nakłada też na przedsiębiorcę prowadzącego jednostkę handlu detalicznego o powierzchni powyżej 2000 m² obowiązek prowadzenia na własny koszt selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych po produktach w opakowaniach, które znajdują się w ofercie handlowej tej jednostki, wg rodzajów opakowań, z których powstały te odpady. Oznacza to, że musi on wyznaczyć na terenie tej jednostki miejsce do selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych, gdzie konsumenci będą mogli oddać odpady opakowaniowe.

Ponadto w ramach opłaty, którą mieszkańcy uiszczają na rzecz gminy, za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wytwarzanych na nieruchomości, mogą oni przekazać gminie odpady opakowaniowe po napojach, w tym wykonane ze szkła bądź z tworzywa sztucznego.

ML/MŚ